

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ»»

підготовки

бакалавра

спеціальності

**291 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії**

**освітньо-професійної
програми**

Міжнародні відносини

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Основи дипломатії і дипломатичної роботи» підготовки бакалавра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньо-професійної програми міжнародні відносини.

Розробник: к.г.н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій Романюк Наталія Іванівна

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Балак І.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Н. Н. Коцан

© Романюк Н.І., 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини 292 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії» Міжнародні відносини бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3-й
		Семестр 6-й
		Лекції 28 год.
		Семінарські заняття 32 год.
		Самостійна робота 52 год.
		Консультації 8 год.
ІНДЗ: немає		Форма контролю: екзамен
Мова викладання		українська

II. Інформація про викладача

ПП Романюк Наталія Іванівна

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

Контактна інформація Romaniuk.natalia@vnu.edu.ua 0508189454

Дні занять : заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Зовнішня політика України та національні інтереси» входить до циклу нормативних дисциплін. ОК спрямований на вивчення основних принципів та напрямків зовнішньої політики України, а також на розуміння і реалізацію національних інтересів країни на міжнародній арені.

ОК сприяє розвитку аналітичних навичок, здатності до висловлення власних точок зору з питань зовнішньої політики України, а також формує вміння оцінювати вплив зовнішніх факторів на внутрішні процеси в Україні. Вивчення ОК надасть можливість здобувачам отримати знання із зовнішньополітичної діяльності України використовувати у своїй майбутній професійній діяльності, щоб адвокатувати національні інтереси України на міжнародній арені.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ОК – сформувати у студентів належний рівень знань про зовнішню політику України на сучасному етапі та її національні інтереси на міжнародній арені, та практичних навичок аналізу основних напрямків зовнішньої політики України.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: розглянути основні нормативно-правові документи, які лежать в основі формування зовнішньої політики України; з'ясувати механізми та принципи реалізації зовнішньої політики України на сучасному етапі; визначити основні напрями і завдання зовнішньополітичної стратегії сучасної незалежної України; визначити місце України в системі міжнародних відносин; проаналізувати двостороннє співробітництва України з державами світу; розглянути участь України в роботі міжнародних організацій.

3. Результати навчання (Компетентності).

	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні компетентності	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 3
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 4
	Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗК 5
	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 7
	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК 8
	Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово.	ЗК 10
	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 12
	Здатність бути критичним і самокритичним	ЗК 13
	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	ЗК 14
	Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру і динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.	СК 5
	Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті та місце в них України.	СК 7
	Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	СК 8
	Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них	СК 9

Спеціальні (фахові) компетентності	окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих завдань і проблем.	
	Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їхнє місце у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.	СК 11
	Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.	СК 13
Результати навчання	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, особливостей формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	РН 4
	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.	РН 6
	Збирати, обробляти та аналізувати значні обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	РН 08
	Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.	РН 10
	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні звіти.	РН 11
	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	РН 13
	Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.	РН 16

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
Загальні питання зовнішньої політики						
Тема 1. Теоретичні основи формування та реалізації зовнішньої політики держави	4	2	-	2	-	
Тема 2. Організаційно-правові засади та механізм формування й реалізації зовнішньої політики України	6	2	2	2	-	ДС, РМГ 2
Тема 3. Історія формування та розвитку зовнішньої політики сучасної України.	6	-	2	4	-	ДС, РМГ 2
Тема 4. Особливості геополітичного становища України та його вплив на зовнішню політику	6	2	2	2	-	ДС, РМГ, 2
Тема 5. Національні інтереси України як фактор формування зовнішньої політики	8	2	2	4	-	ДС, РМГ 2
Тема 6. Проблеми безпеки у зовнішній політиці України	10	2	2	4	2	ДС, РМГ 2
Тема 7. Роль України у сучасних міжнародних відносинах. Зовнішньополітичні перспективи .	8	2	2	2	2	ДС, РМГ 2
Разом за змістовим модулем 1	48	12	12	20	4	12
Змістовий модуль 2.						
Співробітництво України з державами світу та міжнародними організаціями						
Тема 8. Європейський регіон у зовнішній політиці України	8	2	2	4	-	ДС, РМГ 3
Тема 9. Пострадянський простір у зовнішній політиці України	8	2	2	4		ДС, РМГ 3
Тема 10. Відносини України з країнами американського регіону	8	2	2	4	-	ДС, РМГ 3
Тема 11. Азійський вектор української зовнішньої політики.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, 3
Тема 12. Національні інтереси України в Африці	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, 3
Тема 13. Відносини України з	10	2	2	4	2	ДС, РМГ

міжнародними організаціями						3
Тема 14. Євроатлантична інтеграція України: виклики та перспективи	10	2	4	4	-	ДС, ДБ 5
Тема 15. Європейська інтеграція України: переваги і недоліки	10	2	4	4	-	ДС, ДБ 5
Разом за змістовим модулем 2.	72	16	20	32	4	28
Іспит						60
Всього годин/балів	120	28	32	52	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті дуже стисло, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання літератури для підготовки до семінарських занять, підготовка до іспиту

Елементи самостійної роботи студента	К-сть годин
читання літератури для занять	10
проведення досліджень	6
виконання домашніх завдань	10
групова робота поза класом	6
підготовка доповіді / презентації	10
підсумковий іспит	10
Загальна кількість годин	52

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams.

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та екзаменів (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушенням принципу академічної доброчесності.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання тем семінарських занять або тестів для поточного контролю відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Складання і перескладання іспиту з курсу регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є іспит, здача якого є обов'язковою. Він проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет включає 2 питання: по одному з кожного змістового модуля. На іспиті студент отримує від 0 до 60 балів. Загальна сума балів за курс становить 100. Вона формується як сума балів за поточне оцінювання (40 балів) і підсумкове оцінювання (60 балів).

Запитання до іспиту

1. Основні органи та інституції, відповідальні за формування та реалізацію зовнішньої політики в Україні. Їх функції та повноваження.
2. Основні нормативно-правові документи, в яких відображені напрямки зовнішньої політики України.
3. Основні етапи формування зовнішньої політики України та їх коротка характеристика.

4. Особливості зовнішньої політики України 1991-1994 рр
5. Особливості зовнішньої політики України 1994-2005 рр
6. Особливості зовнішньої політики України 2005-2010 рр
7. Особливості зовнішньої політики України 2010-2014 рр
8. Особливості зовнішньої політики України 2014-2019 рр
9. Особливості зовнішньої політики України 2019- дотепер.
10. Геополітичне становище України у 90-х рр.. XX ст.
11. Геополітичне становище України на початку XXI ст.
12. Геополітичне становище України в період російсько-української війни.
13. Національні інтереси України як фактор формування зовнішньої політики.
14. Національна безпека України в контексті російсько-української війни.
15. Політична безпека України: загрози та шляхи їх відвернення
16. Енергетична безпека України: загрози та шляхи їх відвернення
17. Економічна безпека України: загрози та шляхи їх відвернення
18. Інформаційна безпека України: загрози та шляхи їх відвернення
19. Екологічна безпека України: загрози та шляхи їх відвернення
20. Російсько-українська війна як загроза національній безпеці України.
21. Роль України у сучасних міжнародних відносинах. Зовнішньополітичні перспективи.
22. Національні інтереси України в Європі.
23. Особливості двостороннього співробітництва України з країнами Європи (на прикладі 3-4 країн).
24. Національні інтереси України в Азії.
25. Особливості двостороннього співробітництва України з країнами Азії (на прикладі 3-4 країн).
26. Національні інтереси України в Африці .
27. Особливості двостороннього співробітництва України з країнами Африки (на прикладі 3-4 країн).
28. Національні інтереси України в Латинській Америці.
29. Особливості двостороннього співробітництва України з країнами Латинської Америки (на прикладі 3-4 країн).
30. Сучасні українсько-американські відносини: стан, проблеми та перспективи.
31. Сучасні українсько-британські відносини: стан, проблеми та перспективи.
32. Сучасні українсько-канадські відносини: стан, проблеми та перспективи.
33. Сучасні українсько-турецькі відносини: стан, проблеми та перспективи.
34. Сучасні українсько-польські відносини: стан, проблеми та перспективи.
35. Сучасні українсько-угорські відносини: стан, проблеми та перспективи.
36. Сучасні українсько-румунські відносини: стан, проблеми та перспективи.
37. Сучасні українсько-словацькі відносини: стан, проблеми та перспективи.
38. Сучасні українсько-молдовські відносини: стан, проблеми та перспективи.
39. Україна – співзасновниця ООН. Основні напрямки співпраці.
40. Співробітництво України з ООН в умовах збройної агресії росії.
41. Україна – Рада Європи: особливості співробітництва на сучасному етапі.

42. Україна – ОБСЄ: особливості співробітництва на сучасному етапі.
43. Роль ОБСЄ у врегулюванні російсько-української війни.
44. Європейська інтеграція України: стан, виклики та переваги.
45. Україна – офіційний кандидат на вступ до ЄС. Перспективи вступу України до організації.
46. Роль ЄС у протидії збройній агресії росії.
47. Основні види допомоги Україні від ЄС.
48. Євроатлантична інтеграція України: стан, виклики та переваги.
49. Роль НАТО у протидії збройній агресії росії.
50. Співробітництво України з МВФ. Основні програми допомоги для України.
51. Світовий банк і України: стан, проблеми та перспективи співробітництва.
52. ЄБРР і Україна: програми і шляхи фінансування.
53. Люблінський трикутник. Національні інтереси України в цьому інтеграційному об'єднанні.
54. Асоційоване тріо і Україна.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2014-2016) / Авт. кол.: С. В. Віднянський, О. М. Горенко, А. Ю. Мартинов (відп. ред.), В. В.

- Піскіжова (відп. секр.), Г. О. Харлан. К.: Інститут історії України, 2017. 319 с.
2. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / Авт. вступ. ст., упоряд. А.Ю. Мартинов; Відп. ред. С. В. Віднянський. К.: Інститут історії України, 2020. 310 с.
 3. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
 4. Нова зовнішня політика України: погляди аналітиків URL: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/uniter_ukr_for_site.pdf.
 5. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>.
 6. Стратегія національної безпеки України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>
 7. Українська призма: Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження. URL <http://prismua.org/ukrainian-prism-foreign-policy-2018/>
 8. Українська призма: Зовнішня політика 2019. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. - Київ, 2020. - 390 с.
 9. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження. URL: <http://prismua.org/scorecards2020/>.
 10. Українська призма: Зовнішня політика 2021. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка» Київ, 2022. 328 с.
 11. Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка» Київ, 2023. 308 с.
 12. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник / Відп. ред. Перший проректор ДАУ при МЗС України В. Г. Ціватий / 2 вид., доповнене і оновлене. К.: «LAT&K», 2015. 480 с.,

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти. Монографія./ Копійка В.В., Дорошко М.С., Кондратенко О.Ю. та ін.- К.: ВПЦ "Київський університет", 2018. 389 с.
2. Задорожній О. В. Порухення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права : монографія. К.: К.І.С., 2015. 712 с.
3. Стратегічне партнерство в міжнародних відносинах / Брусиловська О. І., Бурдяк В. І., Зайцева М. В. та ін.: Монографія К. : Вадекс, 2018. 542
4. Chekalenko L.D. Foreign policy of Ukraine. Ed. by Tsivatyι V.G. K: LAT&K, 2016. 294 p.